

Ordinul Arhitecților din România solicită reluarea procedurii de înscriere a Sitului Roșia Montană în Lista Patrimoniului Cultural până la 31 ianuarie 2020!

28 ianuarie 2020

ESTE IMPORTANT PENTRU PROTEJAREA SITULUI DE LA ROȘIA MONTANĂ CA MINISTERUL CULTURII SĂ REIA PROCEDURA DE ÎNSCRIERE A ACESTUIA ÎN LISTA PATRIMONIULUI MONDIAL

PREAMBUL

Termenul limită în care Ministerul Culturii poate depune o solicitare către Comitetul Patrimoniului Mondial în vederea reluării procedurii de înscriere a Sitului Roșia Montană în Lista Patrimoniului Mondial se apropie de final: 31 ianuarie 2020, inclusiv.

În consecință, Ordinul Arhitecților din România, care a propus Ministrului Culturii încă din anul 2007 înscrierea sitului în Lista Patrimoniului Mondial și susține progresul responsabil și valorificarea patrimoniului cultural și natural excepțional de la Roșia Montană, solicită deblocarea de urgență a procedurii de înscriere în Lista Patrimoniului Mondial și în Lista Patrimoniului Mondial în Pericol, oprite în mod nedemn și nejustificat în 2018.

REDĂM ÎN ÎNTREGIME COMUNICATUL DE PRESĂ AL OAR, CE A FOST REMIS ASTĂZI PRESEI:

"Dosarul de înscriere a Roșiei Montane în Lista Patrimoniului Mondial a fost programat pentru analiză în reuniunea Comitetului Patrimoniului Mondial din iunie-iulie 2018, beneficiind de punctul de vedere favorabil al ICOMOS. În cadrul reuniunii, România, prin vocea reprezentatului Ministerului Culturii și Identității Naționale, a solicitat amânarea discutării candidaturii Roșiei Montane, invocând existența unui proces pe rolul Centrului Internațional pentru Soluționarea Disputelor privind Investițiile (International Centre for Settlement of Investment Disputes - ICSID) din Washington, avându-i ca reclamanți pe Gabriel Resources LTD și Gabriel Resources (Jersey) LTD. Motivația oferită de oficialul român: nu dorim să oferim potențiale argumente reclamanților în sensul celor invocate de ei, și anume că Statul Român le încalcă drepturile.

Potrivit prevederilor UNESCO, evaluarea ICOMOS (pozitivă înscrierii în Lista Patrimoniului Mondial) și dosarul înaintat de către România pot fi analizate de Comitetul Patrimoniului Mondial într-o perioadă de trei ani, începând cu vara anului 2018. Este necesar însă ca Ministerul Culturii să depună o solicitare în acest sens, iar termenul limită până la care poate acționa este aproape de final: 31 ianuarie 2020, inclusiv.

POSSIBILE CONSECINȚE ALE DEPĂȘIRII TERMENULUI DE DEPURARE

O solicitare similară poate fi depusă și până la sfârșitul lui 2021, însă nedepunerea solicitării în 2020 nu va contribui decât la prelungirea stării actuale fizice de proastă conservare a patrimoniului de la Roșia Montană și, în ciuda motivelor invocate de România în 2018, poate chiar slăbi apărarea țării noastre în procesul internațional.

Astfel, dacă până în vara anului 2021 Comitetul Patrimoniului Mondial nu analizează dosarul (fapt posibil procedural dacă România depune solicitarea la începutul lui 2021) este necesară o reddepunere a acestuia și reluarea evaluării ICOMOS. Pe de altă parte, nu există nicio garanție că procesul ICSID, care în acest moment nu are stabilite termene pentru etapele următoare, se va termina până la începutul anului 2021.

POZIȚIA OFICIALĂ A ORDINULUI ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA

Din punctul de vedere al OAR, argumentul potrivit căruia înscrierea în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO a Roșiei Montane va conduce la periclitarea câștigării de către România în dosarul de arbitraj internațional nr. ARB/15/31 aflat pe rolul ICSID din Washington, argument invocat de țara noastră în 2018 pentru a solicita Comitetului Patrimoniului Mondial amânarea analizei dosarului, nu este unul întemeiat. Recunoașterea internațională a valorii culturale deosebite a sitului, propusă de ICOMOS, organismul științific de specialitate consultat de către UNESCO în vederea înscrierii în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, demontează acuzațiile companiei miniere, formulate inclusiv în cadrul procesului ICSID, acuzații potrivit cărora regimul de protecție de monument istoric, potrivit legislației naționale, a fost menținut de România pentru a bloca proiectul minier.

Recunoașterea valorii sitului de către Comitetul Patrimoniului Mondial, organism colectiv internațional, va dovedi, fără echivoc, că acuzele Gabriel Resources LTD și Gabriel Resources (Jersey) LTD de încălcare arbitrară de către România a drepturilor lor, prin protejarea sitului de la Roșia Montană, sunt nefondate.

Înainte de suspendarea procesului de înscriere, Comitetul Patrimoniului Mondial urma să analizeze nu doar înscrierea Roșiei Montane în Lista Patrimoniului Mondial, ci și înscrierea sa în Lista Patrimoniului Mondial în Pericol, statut care ar conduce la creșterea posibilităților ca monumentul istoric să obțină finanțare internațională pentru protejare. Suspendarea procesului de înscriere de către România nu a făcut decât să mențină riscul de dispariție fizică a patrimoniului de la Roșia Montană.

BENEFICII ALE ÎNSCRIERII SITULUI ROȘIA MONTANĂ ÎN LISTA PATRIMONIULUI MONDIAL UNESCO

Înscrierea în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO va avea un impact major socio-economic. Potrivit unuia dintre cele zece rezultate esențiale ale raportului *Cultural Heritage Counts for Europe** publicat de Europa Nostra în 2015, „în timp ce scopul principal al Listei Patrimoniului Mondial UNESCO este de a promova aprecierea și buna gestionare a siturilor cu valori universale excepționale de patrimoniu, includerea în listă este larg recunoscută ca un brand ce acționează ca un puternic instrument de marketing. Cercetarea desfășurată pe

un eșantion compus din 878 de Situri de Patrimoniu Mondial a identificat douăsprezece domenii cheie în care acele situri exercită influență socio-economică, cu dovezi ale impactului incluzând dezvoltarea turismului și atragerea investițiilor.”

Înscrierea în Lista Patrimoniului Mondial poate atrage finanțare internațională directă pentru lucrări de conservare - restaurare. De exemplu, în perioada 1996 - 2001 s-a desfășurat în România, sub egida UNESCO și cu finanțarea Japan Trust Fund for World Heritage, un amplu proces de cercetare, restaurare și punere în valoare a Bisericii Mănăstirii Probota, înscrisă în Lista Patrimoniului Mondial în anul 1993.

ROLUL – CHEIE AL MINISTERULUI CULTURII ÎN ACEST DEMERS

Potrivit prevederilor art. 25 alin. (2) din *Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice*, Ministerul Culturii asigură îndeplinirea angajamentelor statului asumate prin convențiile internaționale referitoare la protecția monumentelor istorice, la care România este parte. Ministerul Culturii este, astfel, cel în măsură să depună solicitarea pentru ca dosarul de înscriere a sitului Roșia Montană să intre în analiza Comitetului Patrimoniului Mondial.

ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA SUSȚINE ÎNSCRIEREA SITULUI ROȘIA MONTANĂ ÎN LISTA PATRIMONIULUI CULTURAL

Ordinul Arhitecților din România a propus Ministrului Culturii, încă din anul 2007, înscrierea sitului de la Roșia Montană în Lista Patrimoniului Mondial, reafirmând și în 2020 această necesitate în scopul protejării sitului.

OAR este, în continuare, ferm angajat în susținerea Statului Român pentru finalizarea procesului de înscriere în Lista Patrimoniului Mondial și în Lista Patrimoniului Mondial în Pericol a sitului de la Roșia Montană, conform recomandărilor ICOMOS și a rezoluției Comitetului Patrimoniului Mondial. OAR, prin specialiștii pe care îi coagulează în țară, dar și prin relațiile internaționale cu organizațiile europene și mondiale ale arhitecților, susține progresul responsabil și valorificarea patrimoniului cultural și natural excepțional de la Roșia Montană."

*Raportul a fost susținut de Programul UE Cultura (2007-2013), a fost realizat în perioada 2013-2015 de un consorțiu cu șase parteneri – Europa Nostra (coordonator de proiect), ENCATC (Rețeaua europeană de management cultural și educație pentru politici publice), Heritage Europe (Asociația europeană al orașelor și regiunilor istorice), International Cultural Centre (Cracovia, Polonia) și Raymond Lemaire International Centre for Conservation al Universității din Leuven (Belgia) – acționând ca parteneri, împreună cu The Heritage Alliance (Anglia, Regatul Unit) ca partener asociat. Raportul este disponibil la adresa: <https://www.europanostra.org/our-work/policy/cultural-heritage-counts-europe/>, iar rezumatul în română la adresa: http://blogs.encatc.org/culturalheritagecountsforeurope/wp-content/uploads/2017/09/CHCfE_Report_EXS_Romanian.pdf.